

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบวิธีสอนทักษะการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร มีรายละเอียดการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ นำเสนอ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยรูปแบบวิธีสอนทักษะการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพและปัญหาการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัย และพัฒนารูปแบบวิธีสอนทักษะการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งการวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology) คือ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1) การวิจัยเชิงปริมาณ

(1) ประชากร ได้แก่ ครูปฐมวัย โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จาก 50 สำนักงานเขต โดยแบ่งกลุ่มโรงเรียนตามการปฏิบัติราชการของสำนักงานเขต ที่ให้การปฏิบัติราชการมีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ เศรษฐกิจ สังคม วิถีการดำรงชีวิตของประชาชน ได้แก่ กลุ่มกรุงเทพกลาง กลุ่มกรุงเทพใต้ กลุ่มกรุงเทพเหนือ กลุ่มกรุงเทพตะวันออก กลุ่มกรุงเทพมหานครเหนือ กลุ่มกรุงเทพมหานครใต้ (สำนักงานการศึกษา, 2556) มีครูปฐมวัยจำนวน 1,959 คน

(2) กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการคำนวณตามสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) คำนวณกลุ่มตัวอย่างครูปฐมวัย ได้จำนวน 280 คน

2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) เป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ คือ ผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ตามจำนวนกลุ่มของสำนักงานเขตจำนวน 6 กลุ่ม ๆ ละ 1 คน รวม 6 คน และครูที่มีผลงานด้านภาษาไทยหรือด้านการสอน ตามจำนวนกลุ่มของสำนักงานเขต จำนวน 6 กลุ่ม ๆ ละ 4 คน รวม 24 คน รวม 30 คน

ผลการวิเคราะห์ พบว่า

5.1.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และแสดงค่าร้อยละ พบว่า ครูการศึกษาปฐมวัยที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 280 คน ส่วนใหญ่ มีอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 69.6 มีประสบการณ์การเป็นครู 6-10 ปี และ 11-15 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 มีประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ครูการศึกษาปฐมวัย 1-5 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 มีประสบการณ์ด้านการสอนภาษาไทย มากกว่า 3 ปีขึ้นไป จำนวน 143 คน คิด

เป็นร้อยละ 51.1 เคยได้รับการอบรมด้านการสอนภาษาไทย พบว่า ไม่เคยได้รับการอบรม จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 72.5 จำนวนนักเรียนในชั้นเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน พบว่า ไม่มีปัญหาด้านการอ่าน จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 66.4 และเวลาที่ใช้ในการสอนเสริมการอ่านในแต่ละสัปดาห์ พบว่า ไม่มีการสอนเสริม จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 64.3

5.1.2 สภาพการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัย สภาพการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัย ใน 4 ด้าน ผู้วิจัยวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของครูการศึกษาปฐมวัย พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีรายละเอียดเรียงตามอันดับ ได้แก่ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเป็นอันดับ 1 คือ ด้านการวัดผลประเมินผล อันดับ 2 คือ ด้านการบริหารสถานศึกษา อันดับ 3 คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และ อันดับ 4 คือ ด้านการผลิตสื่อและการใช้สื่อการเรียนการสอน

1) สภาพการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารสถานศึกษา จากการวิเคราะห์ พบว่า ในภาพรวม ครูการศึกษาปฐมวัยมีระดับความคิดเห็นด้านการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้ครูศึกษาอบรมแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ด้านปฐมวัยเพิ่มเติม เป็นอันดับที่ 1 โรงเรียนมีการวิเคราะห์หลักสูตรปฐมวัย และวางแผนการสอนการเตรียมความพร้อมด้านภาษาไทยให้สอดคล้องกับเด็กและชุมชน เป็นอันดับที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียนจัดครูเขาสอนโดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถและความถนัด เป็นอันดับที่ 3 และอันดับสุดท้าย คือ โรงเรียนให้ชุมชนเขามามีส่วนรวมในการจัดทำหลักสูตรปฐมวัยในโรงเรียน

2) สภาพการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัย ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน จากการวิเคราะห์ พบว่า ในภาพรวม ครูการศึกษาปฐมวัยมีระดับความคิดเห็นด้านกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้นรายข้อครูไม่ใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย สำหรับรายข้ออื่น ๆ ที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก นำมาจัดอันดับได้ ดังนี้ การจัดบรรยากาศ/กระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข เป็นอันดับที่ 1 ครูพยายามหาวิธีแก้ปัญหาให้นักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านอย่างหลากหลายวิธี เป็นอันดับที่ 2 โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสม กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เป็นอันดับที่ 3 และอันดับสุดท้ายของระดับความคิดเห็นด้วยมาก คือ ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

3) สภาพการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัย ด้านการผลิตสื่อและการใช้สื่อการเรียนการสอน จากการวิเคราะห์ พบว่า ในภาพรวม ครูการศึกษาปฐมวัยมีระดับความคิดเห็นด้วยด้านการผลิตสื่อและการใช้สื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้นรายข้อครูไม่มีการผลิตสื่อ ไม่นำสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายมาช่วยในการสอนเพื่อเราความสนใจ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย สำหรับรายข้ออื่น ๆ ที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก นำมาจัดอันดับได้ ดังนี้ การใช้ภาษาของสื่อต้องถูกต้องเหมาะสม ใซ้ศัพท์และประโยคไม่ซับซ้อน เป็นอันดับที่ 1 ขณะใซ้สื่อการสอนควรให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการใซ้สื่อใ้มากที่สุดและเกิดการเรียนรู้ เป็นอันดับที่ 2 การเลือกสื่อการเรียนต้องเหมาะสมกับผู้เรียน และตรงตามเนื้อหาที่สอนสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย เป็นอันดับที่ 3 และอันดับสุดท้ายของระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ ครูผู้สอนควรใซ้สื่อการสอนทุกครั้งและควรคำนึงถึงความปลอดภัยและใซ้สื่อในสภาพที่ใ้

4) สภาพการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัย ดานการวัดผลประเมินผลจากการวิเคราะห์ พบว่า ในภาพรวม ครูการศึกษาปฐมวัยมีระดับความคิดเห็นด้วย ดานการวัดผลประเมินผล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นด้วยในระดับมากทุกข้อ นำมาจัดอันดับได้ ดังนี้ ครูควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เป็นอันดับที่ 1 ครูควรประเมินผลตามสภาพจริง และถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนปกติ เป็นอันดับที่ 2 ครูควรทำความเข้าใจเอกสารทางการประเมินผลการเรียนตามที่หลักสูตรปฐมวัยกำหนด เป็นอันดับที่ 3 และอันดับสุดท้ายของระดับความคิดเห็นด้วยมาก คือ เด็กควรมีส่วนรวมในการประเมินของครูในบางโอกาส

5.1.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูการศึกษาปฐมวัยดานการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัย จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (การทดสอบสมมติฐาน)

การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของสถานภาพทั่วไปของครูการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การเป็นครู ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ครูการศึกษาปฐมวัย การมีประสบการณ์ดานการสอนภาษาไทย จำนวน 6 สมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ครูการศึกษาปฐมวัยที่มีอายุที่ต่างกัน มีความคิดเห็นดานการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัย แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน โดยในภาพรวม มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายดาน พบว่า มีความแตกต่างกันทุกดาน ยกเว้นดานการผลิตสื่อและการใซ้สื่อการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ครูการศึกษาปฐมวัยที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นดานการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัย แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน โดยในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายดาน พบว่า ดานกิจกรรมการเรียนการสอน มีความแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ครูการศึกษาปฐมวัยที่มีประสบการณ์การเป็นครูที่ต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัย แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ยอมรับสมมติฐาน โดยในภาพรวม มีความแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ($F\text{-test} = 12.774$ $p = .000$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันทุกด้าน

สมมติฐานที่ 4 ครูการศึกษาปฐมวัยที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ครูการศึกษาปฐมวัยที่ต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน โดยในภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวัดผลประเมินผล มีความแตกต่างกัน นอกนั้นด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 ครูการศึกษาปฐมวัยที่มีประสบการณ์ด้านการสอนภาษาไทยที่ต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน โดยในภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่มีความแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 ครูการศึกษาปฐมวัยที่ได้รับการอบรมด้านการสอนภาษาไทยที่ต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน โดยในภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารสถานศึกษาและด้านการผลิตสื่อและการใช้สื่อการเรียนการสอน มีความแตกต่างกัน นอกนั้นด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

5.1.4 รูปแบบวิธีสอนทักษะการอ่านภาษาไทยให้กับเด็กปฐมวัย ควรต้องประกอบไปด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ 1) การจัดสภาพแวดล้อมทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย มีความสำคัญต่อการกระตุ้นความสนใจในการอ่านและเขียน เด็กปฐมวัยควรได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีตัวหนังสือ มีการทำกิจกรรมที่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับเพื่อน ๆ และครู และควรได้รับโอกาสในการเลือกทำงานทำกิจกรรมที่ตนเองมีความสนใจและชอบ 2) การจัดการเรียนการสอนเป็นหน่วยบูรณาการ เพื่อให้เกิดประสบการณ์ที่มีความหมายกับเด็ก ให้เด็กได้เห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ 3) บทบาทของครูต่อการส่งเสริมให้เด็กมีทักษะในการอ่าน ครูควรสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาให้กับเด็ก โดยการแนะนำให้เด็กได้เรียนรู้การใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กประสบในชีวิตประจำวัน

5.2 อภิปรายผล

รูปแบบวิธีสอนทักษะการอ่านภาษาไทยให้กับเด็กปฐมวัย ควรต้องประกอบไปด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่

การจัดสภาพแวดล้อมทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย มีความสำคัญต่อการกระตุ้นความสนใจในการอ่านและเขียน เด็กปฐมวัยควรได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีตัวหนังสือ มีการทำกิจกรรมที่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับเพื่อน ๆ และครู และควรได้รับโอกาสในการเลือกทำงานทำกิจกรรมที่ตนเองมีความสนใจและชอบ ซึ่งการสอนอ่านเขียนภาษาไทยในระดับปฐมวัยจะเป็นการสอนที่ไม่เคร่งเครียดไม่เป็นทางการ แต่เป็นการสอนที่让孩子ได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษา

การจัดการเรียนการสอนเป็นหน่วยบูรณาการ เพื่อให้เกิดประสบการณ์ที่มีความหมายกับเด็ก ให้เด็กได้เห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งครูควรเป็นผู้จัดเตรียมโอกาสให้เด็กได้อ่านเขียนผ่านกิจกรรมที่มีความหมายต่อเด็ก ให้เด็กได้เลือกอ่านและเขียนอย่างอิสระตามความสนใจและตามศักยภาพของตน และครูควรต้องวางแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่เป็นการกระตุ้นให้เด็กต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการอ่านการเขียน เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาแบบลงมือกระทำ เช่น เด็กได้เขียนเพื่อการสื่อสารง่าย ๆ ไม่ใช่ขีดเขียนเส้นต่าง ๆ

บทบาทของครูต่อการส่งเสริมให้เด็กมีทักษะในการอ่าน ครูควรสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาให้กับเด็ก โดยการแนะนำให้เด็กได้เรียนรู้การใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กประสบในชีวิตประจำวัน ซึ่งครูควรที่จะต้องเริ่มให้เด็กรับการเรียนภาษาในแนวทางที่ทำให้เด็กประทับใจ ฟังพอใจตั้งแต่เริ่มแรก ถ้าเป็นการอ่าน เราสามารถนำวิธีการสอนในลักษณะการเตรียมความพร้อมในการอ่านเพื่อสร้างนิสัยรักการอ่าน รู้จักหนังสือ เช่น เล่านิทานให้เด็กฟังทุกวัน อ่านหนังสือร่วมกับเด็ก และสนทนาพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องในหนังสือ ฝึกให้คุ้นเคยกับหนังสือ เปิดหน้าหนังสือ และเข้าใจเรื่องจากภาพ เป็นต้น

การส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความสนใจในการอ่าน จะสามารถทำให้เด็กได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ทางภาษาที่มีความหมายตรงกับความสนใจและความต้องการของเด็ก ได้แก่

1. สามารถทำให้เด็กมีความสุขกับการเรียนภาษา เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ การส่งเสริมการอ่านโดยการคำนึงถึงพัฒนาการและความสามารถของเด็กนั้น จะทำให้เด็กสนใจต่อการเรียนรู้ภาษา ไม่รู้สึกเครียด
2. สามารถทำให้เด็กได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษา ทั้งทางด้านฟัง พูด อ่าน เขียน เต็มตามศักยภาพของเด็ก

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. การที่จะให้เด็กเกิดทักษะการอ่านภาษาไทย ครูควรเน้นทักษะทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ฟัง พูด อ่าน และเขียนควบคู่กันไปในการจัดกิจกรรม

2. การจัดกิจกรรมทักษะการอ่านภาษาไทย ครูควรคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กแต่ละคน เพราะเด็กแต่ละคนมีพัฒนาการทางภาษาแตกต่างกัน บางกิจกรรมเด็กบางคนอาจไม่เข้าใจทำให้ตามเพื่อนไม่ทัน และสื่อที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมควรมีเรื่องราวเนื้อหาที่เหมาะสม มีความหลากหลาย โดยคำนึงถึงเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก

3. บทบาทครูมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาไทย ดังนั้น ครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรม ซึ่งจะส่งผลต่อการเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและเกิดทักษะทางภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการออกแบบสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการอ่านเพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการอ่านของเด็กปฐมวัยและเยาวชน

2. ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการส่งเสริมทักษะการอ่านร่วมกันในเรื่องการพัฒนาลักษณะนิสัยด้านอื่น ๆ เช่น ความเชื่อมั่นในตนเองและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมทักษะการอ่านสำหรับเด็กในภูมิภาคต่าง ๆ